

Vznik škody a příčinná souvislost

O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení právní povinnosti škůdce či právem kvalifikované okolnosti, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebyť protiprávního úkonu (škodné události), ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin, které z časového hlediska působí následně (jde o tzv. řetězec postupně nastupujících příčin a následků), více, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Časové hledisko pak není rozhodujícím a jediným kritériem a příčinnou souvislost nelze zaměnit za souvislost časovou, neboť újma může být důsledkem škodné události, i když nevznikla v době škodné události, ale později.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1437/2006, ze dne 20.3.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce JUDr. J. K., zastoupeného advokátem, proti žalovanému J. Š., za účasti Č. p. p., a. s., V. I. G., jako vedlejší účastnice na straně žalovaného, o 50.317,- Kč, vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 6 C 153/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 23. listopadu 2005, č. j. 59 Co 203/2005-122, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Kroměříži rozsudkem ze dne 14. 4. 2005, č. j. 6 C 153/2004-91, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 50.317,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že při dopravní nehodě dne 27. 6. 2003, kdy žalovaný přijíždějící osobním motorovým vozidlem VAZ po vedlejší silnici do křižovatky nedal přednost v jízdě po hlavní silnici jedoucímu osobnímu automobilu řízenému žalobcem, došlo k poškození osobního automobilu VW, který žalobce užíval na základě leasingové smlouvy uzavřené dne 15. 5. 2003 s vlastníkem vozu, společností CAC L.. Z důvodu „totální škody“ na předmětu leasingu došlo k předčasnému ukončení leasingové smlouvy a vyúčtování, na jehož základě obdržel leasingový pronajímatel (poskytovatel leasingu) od vedlejší účastnice pojistné plnění ve výši 431.205,- Kč. „Porovnáním“ výše přijatého pojistného plnění se zůstatkem kupní ceny vozidla úročeným referenční sazbou ke dni uzavření pojistné smlouvy ve výši 4,4% p.a. (481.522,- Kč) poskytovatel leasingu vyčíslil „nedoplatek z pojistného plnění do zůstatku kupní ceny ke dni pojistné události“ ve výši žalované částky. Soud prvního stupně dovedl odpovědnost žalovaného podle § 420 odst. 1 obč. zák. za vzniklou škodu, která je představována částkou, již poskytovatel leasingu žalobci „nepřiznal“ při vyúčtování předčasně ukončeného leasingu. V důsledku dopravní nehody zaviněné žalovaným došlo k totálnímu poškození vozidla a k předčasnému ukončení leasingové smlouvy leasingovým pronajímatelem; je tedy dána i příčinná souvislost mezi zaviněným porušením právní povinnosti žalovaným a vznikem škody.

K odvolání vedlejší účastnice Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozsudkem ze dne 23. 11. 2005, č. j. 59 Co 203/2005-122, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku ve věci samé změnil tak, že žalobu zamítl, změnil jej i ve výroku o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů

odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, nikoli však s jeho právními závěry o splnění podmínek odpovědnosti žalovaného za škodu. Podle odvolacího soudu žalobcem uplatněná peněžní částka není škodou ve smyslu § 442 odst. 1 obč. zák., která by byla v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného, když je jí vypořádáváno mezi účastníky leasingové smlouvy to, co bylo sjednáno a co by, nebýt škodné události, žalobce v rámci sjednaných podmínek byl povinen zaplatit, ačkoli je nepochybné, že k předčasnému ukončení leasingové smlouvy došlo v příčinné souvislosti s předmětnou dopravní nehodou. Vyúčtování předčasného ukončení leasingu bylo totiž provedeno na základě předmětné leasingové smlouvy (ve znění dodatku a všeobecných podmínek) uzavřené mezi žalobcem jako nájemcem a vlastníkem zničeného automobilu jako pronajímatelem. Škoda, která vznikla na vozidle v nájmu žalobce, byla uhrazena pojistným plněním; žalobcem požadovaná částka však není škodou vzniklou v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. tím, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Tvrdí, že uplatněný nárok je škodou [spadající pod ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. [168/1999](#) Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů], avšak nikoli na vozidle, nýbrž je újmou spočívající ve zmenšení majetkového stavu žalobce, která vznikla v důsledku škodné události a v příčinné souvislosti s ní. Nebýt totálního zničení předmětu leasingu prokazatelně zaviněného žalovaným, nebylo by zde ani předčasného ukončení leasingového vztahu ani sankce v podobě platby za předčasně ukončenou smlouvu. Jelikož byly v řízení všechny předpoklady odpovědnosti žalovaného za škodu prokázány, žalobce navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vedlejší účastnice ve vyjádření k dovolání uvedla, že považuje rozsudek odvolacího soudu za správný, přičemž odkázala na soudní rozhodnutí řešící skutkově obdobné případy.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. oprávněnou osobou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., které dovolatel uplatnil jako dovolací důvod, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Jedním z nezbytných předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu podle občanského zákoníku je existence příčinné souvislosti mezi právní skutečností, za niž se odpovídá, a mezi škodou, a to bez ohledu na to, zda jde o odpovědnost založenou na principu zavinění nebo odpovědnost bez zřetele na zavinění. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, popř. následkem škodné události, tedy, je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu či škodné události, ke škodě by nedošlo. Při zjišťování příčinné souvislosti je třeba zkoumat, zda v komplexu skutečností přicházejících v úvahu jako příčiny škody existuje skutečnost, se kterou občanský zákoník odpovědnost v daném případě spojuje. Přitom odpovědnost nelze neomezeně činit závislou na kauzalitě, neboť by to mohlo vést k zákonu neodpovídajícímu neúnosnému ukládání povinnosti nahradit škodu.

O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení právní povinnosti škůdce či právem kvalifikované okolnosti, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu (škodné události), ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může

být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin, které z časového hlediska působí následně (jde o tzv. řetězec postupně nastupujících příčin a následků), více, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Časové hledisko pak není rozhodujícím a jediným kritériem a příčinnou souvislost nelze zaměnit za souvislost časovou, neboť újma může být důsledkem škodné události, i když nevznikla v době škodné události, ale později (srov. rozsudek NS ČR ze dne 30. 11. 1990, sp. zn. 1 Cz 86/90, publikovaný pod č. 7 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1992). Na druhé straně řetězec příčin nezakládá příčinnou souvislost mezi jednáním škůdce a vzniklou škodou tehdy, vstupuje-li do děje jiná, na jednání škůdce nezávislá, skutečnost, která je pro vznik škody rozhodující. Příčinná souvislost je přerušena např. v těch případech, kdy bezprostřední příčinou škody je skutečnost, která je již sama následkem, za nějž škůdce odpovídá z jiného právního důvodu, nebo tehdy, je-li vznik újmy vyvolán bezprostředně okolností, která nemá věcný vztah k počínání škůdce.

V posuzovaném případě při dopravní nehodě způsobené žalovaným došlo ke škodě na vozidle, za kterou žalovaný bezpochyby odpovídá. Z obsahu spisu je zřejmé, že vlastníkem vozidla řízeného žalobcem byla leasingová společnost, již také vedlejší účastnice nahradila škodu za žalovaného z titulu pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, a to v souladu s tím, že nebyl-li žalobce vlastníkem vozu v době jeho poškození, došlo v důsledku škodné události ke snížení majetkového stavu vlastníka vozu, tedy leasingového pronajímatele (poskytovatele leasingu), neboť rozdíl v hodnotě vozu před poškozením a poté se projevil v jeho majetkových poměrech jako vlastníka vozu. Na tom nemůže nic změnit ani okolnost, jakým způsobem vlastník následně s poškozenou věcí naložil a jakým způsobem vypořádali účastníci leasingové smlouvy své právní vztahy; závazky nájemce (příjemce leasingu) sjednané pro případ zničení předmětu nájmu vůči pronajímateli (poskytovateli) z leasingové smlouvy nejsou důsledkem škodné události (dopravní nehody), za niž odpovídá škůdce, nýbrž bezprostředním důsledkem jejich smluvního ujednání.

Dovolateli lze přisvědčit, že jím tvrzená škoda představuje majetkovou újmu, která mu vznikla pro předčasné ukončení leasingového vztahu a která vyjadřuje snížení jeho majetkového stavu ve srovnání s předpokládaným průběhem leasingu. Je tak pravdou, že ke skončení právního vztahu mezi žalobcem a poskytovatelem leasingu by nedošlo, nebýt dopravní nehody, avšak konkrétní právní a potažmo i majetkové důsledky vyplývající pro žalobce ze zrušení leasingové smlouvy byly bezprostředně vyvolány tím, jak byly v leasingové smlouvě pro takový případ upraveny podmínky ukončení právního vztahu mezi jejími účastníky. Jinými slovy, žalovaný, který odpovídá za škodu vzniklou na vozidle, nenese odpovědnost za to, že poškozené vozidlo měl žalobce v nájmu a že si ohledně něj sjednal s poskytovatelem leasingu takové podmínky, které při předčasném ukončení nájemního vztahu vedly k tomu, že aniž se stal vlastníkem vozu, zaplatil ze svého pohledu nevýhodně vysoké částky (leasingové splátky) za nájem vozidla (srov. rozsudek NS ČR ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 25 Cdo 267/2005, publikovaný pod č. 6 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2008).

Ze všech těchto důvodů je zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu je v souladu s hmotným právem i judikaturou dovolacího soudu a že je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu věcně správný; Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)